

Jaarverslag 2020

Stiensertoren met bomenkrans

Inhoud

1. Inleiding

2. Doelstelling

3. Bestuur

4. Wat is er gerealiseerd en waar gaan we ons op richten?

5. Molen de Hoop

6. Open monumentendag

7. Historische bomenkrans Stiens

8. NFLS loods S

9. Financieel overzicht 2020

1. Inleiding

Hierbij het Jaarverslag 2020 van Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel (SML).

Afbeelding op het voorblad is de St. Vituskerk en toren van Stiens omringd door de bijzondere bomenkrans.

Het jaar 2020 zal nog lang in ons geheugen gegrift staan. Dat een virus de gehele wereld zo in zijn greep houdt, hebben we lang voor onmogelijk gehouden. Immers, het waren de Afrikaanse landen waar virussen konden toeslaan, toch niet bij ons? Het Corona virus heeft zijn sporen nagelaten. Patiënten, maar ook het personeel op de IC's hebben het zwaar. Het herstel van de gevolgen van de besmetting blijkt erg moeizaam en langdurig. Bedrijven, instellingen, scholen, verenigingen etc. hebben veel last van de noodzakelijke maatregelen. Met de komst van het vaccin is er gelukkig licht aan het einde van de tunnel.

Als Stichting Monumenten Leeuwarderadeel hebben wij onze taak, het beheer en onderhoud van de aan ons toevertrouwde kerktorens van Jelsum, Stiens, Feinsum en Hijum, kunnen uitvoeren. Al de geplande werkzaamheden zoals die zijn opgenomen in ons onderhoudsplan als onderdeel van het beleidsplan, zijn nog niet uitgevoerd.

In 2019 was de renovatie van de kerk en toren van Hijum reeds afgerond. Onder strikte Corona voorwaarden hebben we op 10 september in samenwerking met Stichting Alde Fryske Tsjerken, stilgestaan bij de oplevering van de grondige “opknapbeurt” van de kerk en torenuurwerk.

Vanwege de maatregelen hebben we een aantal bestuursvergaderingen

moeten cancelen.

Op verzoek van de Gemeente heeft SML het format van de financiële verantwoording aangepast. Dit heeft geleid heeft tot decharge in mei.

Op 19 februari heeft er een koepeloverleg plaatsgevonden. Het 2 jaarlijks overleg is in september afgelast.

Ons bestuur heeft regelmatig overleg met Stichting torenuurwerken. Wij hebben jaren gebruik gemaakt van hun kennis. Wij maken ons zorgen om de continuïteit, dit heeft vooral te maken dat de kennisdragers op leeftijd zijn en dat er geen opvolgers zijn.

Vorig jaar hebben we melding gemaakt van de slechte staat van de karakteristieke bomenkrans van Stiens en de kosten die gemoeid zijn met het onderhoud en het eventueel vervangen van bomen.

In mei 2019 is er overleg geweest met de Gemeente Leeuwarden en het bestuur van Stichting Molen de Hoop in Stiens over een mogelijke samenvoeging van deze Stichting met SML. Thans is de molen eigendom van de Gemeente. We hebben van de Gemeente nog geen reactie gehad.

Vanwege de corona maatregelen hebben we Monumentendag dit jaar niet georganiseerd.

Wij danken bij deze al onze subsidienten voor de jaarlijkse bijdrage. In het bijzonder dank aan de heer en mevrouw Van Riemsdijk voor het ter beschikking stellen van de vergaderlocatie Pakhûs Solo en het professioneel meedenken over het wel en wee van onze historische objecten.

2. Doelstelling

Op grond van de Statuten Artikel 2 heeft de Stichting ten doel:

De instandhouding van monumenten in de gemeente Leeuwarderadeel beschermd op grond van de Monumentenwet 1988.

- Onderhoud en restauratie rijksmonumenten in juridisch eigendom
- Inventariseren en documenteren in het kader van de bescherming van cultureel erfgoed in de dorpen en het buitengebied van waardevolle gebouwen, dorpsgezichten, tuinen, parken en landschapsbeelden en oude karakteristieke bomen.

Stichting gegevens

De Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel.

SML is per 25 mei 2009 door de Belastingdienst aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) met fiscaalnummer 813899561.

Het adres van het secretariaat van de Stichting:

Moundyk 16

9051 AH Stiens

Telefoonnummer: 06 51571235

E-mail: info@stichtingmonumentenzorgleeuwarderadeel.nl

3. Bestuur

Samenstelling

Yme Visser (voorzitter)

Joost Zoethout (penningmeester)

Jouke bij de Leij (secretaris)

Theo Dijkstra (beleidszaken)

Jerry van Amerongen (bouwzaken). Vanaf Augustus vervangen door de heer Tjeerd Visser (communicatie)

Aantal vergaderingen

We hebben 5 bestuursvergaderingen georganiseerd en elkaar 2 x via de mail bijgepraat over de voortgang van de werkzaamheden en andere relevante ontwikkelingen.

Koepeloverleg

Op woensdag 19 februari heeft SML deelgenomen aan het koepeloverleg. Dit koepeloverleg wordt geïnitieerd door de afdeling Monumentenzorg van de gemeente Leeuwarden. Deelnemers zijn Stichting tot behoud van de Amerikaanse Windmolens, Monumentenstichting Boarnsterhim, Stichting Martenastate, Stichting Molen de Hoop en SML. Vanwege de Covid-19 pandemie is de vergadering in september vervallen.

4. Wat is er gerealiseerd en waar gaan we ons op richten?

Beleidsplan

In het Beleidsplan 2018 – 2024, vastgesteld in de bestuursvergadering van oktober 2019, is voor de korte en de lange termijn de richting vastgesteld waar we als Stichting voor willen staan. Uiteraard heeft het beleidsplan ook in 2020 als leidraad gefungeerd voor onze activiteiten.

Website

De vergadering vond de website onvoldoende representatief en actueel. Dit was aanleiding om de site te verbeteren. Ons nieuw bestuurslid Tjeerd Visser heeft inmiddels een aantal verbeteringen voorgesteld. De website is de manier om belangstellenden op de hoogte te stellen en te houden van ons cultureel erfgoed in onze voormalige gemeente. We trachten daarin zoveel mogelijk actueel te zijn.

Toren Hijum

De renovatie van het torenuurwerk van de kerk in Hijum is in 2019 afgerond. Ook de kerk is fraai gerestaureerd. Zoals vermeld in de inleiding heeft op 10 september de feestelijke opening plaatsgevonden. Circa 40 genodigden hebben kunnen luisteren naar een inleiding van de heer Doede van der Werff over bouwkundige zaken. Hij vertelde dat bij de inspectie van de trekbalken bleek, dat een van deze balken waarschijnlijk uit het begin van de bouw stamt, dus uit de twaalfde eeuw. De trekbalk is nu zichtbaar gemaakt en is ook bewust niet geschilderd, aldus de heer Van der Werff. SML voorzitter Yme Visser heeft een lezing gehouden over de renovatie van het bijzondere uurwerk inclusief wijzerplaten. Mevrouw Nelleke Slagter van de plaatselijke commissie zei dat ze ontzettend blij is met de opgeknapte kerk en toren. De laatste jaren is de kerk weinig gebruikt. De komende periode wil de commissie meer activiteiten organiseren, waaronder concerten en exposities. De kerk is iedere dag van 10 – 17 uur opengesteld voor het publiek. Na afloop was er gelegenheid voor een hapje en een drankje in het dorps huis.

Toren Feinsum

Helaas vertoonde het torenuurwerk van Feinsum na de restauratie in 2017 nog regelmatig storingen. Om deze reden heeft SML expertise gevraagd van de Stichting tot Behoud van het Toren uurwerk. In gezamenlijk overleg met installatiebedrijf Vellema uit Hallum is een plan van aanpak opgesteld. Op basis hiervan zijn onderhoudswerkzaamheden verricht met als resultaat dat het uurwerk weer naar behoren werkt.

Toren Stiens

Het torenuurwerk heeft het afgelopen jaar zonder storingen gefunctioneerd.

Er is een “scheefstand-bepaling” geplaatst. Hiermee kunnen we het verzakken van de toren monitoren. Uit eerdere meting is gebleken dat toren iets wegzakt naar de zuidwestkant. Er is (nog) geen reden om ons zorgen te maken c.q. in te grijpen. Vinger aan de pols houden is wat we nu moeten doen.

Toren Jelsum

Kerk en toren bevinden zich in goede staat. Door drukke werkzaamheden van de aannemer zijn de onderhoudswerken van dit jaar nog niet uitgevoerd. Dit heeft gelukkig geen nadelige gevolgen voor de bouwkundige staat van de toren. Begin 2021 worden de werkzaamheden opgepakt.

De kerk wordt zeer regelmatig gebruikt door de Protestantse Gemeente en door de activiteitencommissie.

5. Molen de Hoop

Zoals in het Jaarverslag van 2019 stond beschreven is de Gemeente Leeuwarden voornemens de molen over te dragen aan SML. De molenstichting is bereid om samen te werken met de mogelijk toekomstige eigenaar. De molen is een gemeentelijk monument. Er is een nieuwe onderhoudsinspectie opgesteld met hieraan gekoppeld een meerjaren-onderhoudsbegroting. (Dit geldt ook voor de naastliggende schuur waarin een zeilmakerij is gehuisvest). Op basis hiervan zal er een financieel voorstel worden gepresenteerd alsmede een beschrijving hoe de overname wordt gerealiseerd. We hopen in de loop van 2021 meer duidelijkheid te krijgen.

6. Risico inventarisatie en evaluatie (RI&E)

Dit punt is besproken. Het lijkt ons onmogelijk om binnen het kader van de veiligheidsmaatregelen de torens op een veilige manier open te stellen voor het publiek. We zullen een andere manier moeten vinden om de werkende uurwerken in beeld te brengen. We gaan ons hier in 2021 opnieuw over beraden. Er is geïnformeerd naar de RI&E van de Oldehove. Volgens insiders is die niet aanwezig, wat wij ons moeilijk kunnen voorstellen voor een locatie waar jaarlijks 70.000 bezoekers worden ontvangen.

7. Historische bomenkrans Stiens

De bomenkrans is eigendom van de Protestantse Gemeente. Deze bomen, geplant in de tweede helft van de 18^e eeuw, zijn met de middeleeuwse toren en het kerkgebouw nauwelijks weg te denken uit het beeld van Stiens. Helaas

vormen de bomen een gevaar voor de nabije omgeving als gevolg van achterstallig onderhoud. Dit is voor onze Stichting aanleiding geweest om dit onder de aandacht te brengen van de Protestantse Gemeente. Ook zij onderkennen het probleem maar het snoeiwerk overstijgt het budget dat hiervoor beschikbaar is. Gezamenlijk trekken wij hier in op om dit probleem op te lossen. Wat ons daarbij helpt is dat de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed de samenhang tussen toren en kerk met de begraafplaats hekwerken en bomen alsmede de aanwezige stinzenflora heeft onderkend en daarvoor in juni een beschikking voor heeft afgegeven. Dit betekent dat voor het onderhoud financiën beschikbaar komen waardoor een oplossing dichterbij komt. Naar verwachting kan het snoeien van de bomen in 2021 plaatsvinden.

Het is een heel bekend kenmerk in het Friese landschap. Samen met de toren van Grou, de Sint Pieter, is de toren van Stiens het meest afgebeeld door kunstenaars. (citaat uit “toer fan Stiens 2016” van de heer en mevrouw Van Riemsdijk) .

8. NFLS loods Stiens

De fraai gerestaureerde locomotiefloods (remise) van 1903 diende tot 1928 als stallings- en onderhoudsruimte voor de stoomlocomotieven en wagons van de Noord-Friesche Locaalspoorweg-Maatschappij (NFLS). Zoals bekend valt dit gemeentelijk monument niet onder de verantwoordelijkheid van SML. De NFLS loods maakt onderdeel uit van het nieuwe inbreidingsplan ‘Remise’. De woningbouw is inmiddels in volle gang. De woningen vormen een geheel van wagons en locomotief. Heel bijzonder.

Het is nog steeds de vraag wat de functie gaat worden van dit fraai gerestaureerde gebouw.

9. Financieel overzicht 2020

Toelichting op de jaarstukken 2020

SML heeft het boekjaar 2020 afgesloten met een overschot van € 15.471,37. Hierbij moet worden aangetekend dat de onderhoudswerken van de toren van Jelsum dit jaar door omstandigheden niet zijn uitgevoerd. Deze werkzaamheden zijn aangeboden voor € 10.485,86 en worden begin 2021 uitgevoerd.

Het eigen vermogen van de Stichting bedraagt per 31.12.2020: € 19.576,99 volgens bijgaande balans.

Staat van baten en lasten 2020			
Lasten		Baten	
Onderhoud toren Jelsum	1.624,42	Bijdrage beheer Gemeente Lwd	6.000,00
Idem toren Stiens	679,84		
Idem toren Feinsum	664,18	Idem periodiek onderhoud	15.192,00
Idem toren Hijum	1.953,34		
Schoonmaken 4 torens	3.811,50	Subsidies R C E	9.337,00
Brand en-storm verzekering 4 torens	4.298,74		
Bijdrage verlichting toren Stiens	1.182,78		
Inspectie monumentenwacht 4 torens	1.890,00	Vergoeding expertise inhuur	2.602,00
Vergoeding 4 vlaggenisten	360,00		
Hosting website (2019 en 2020)	579,34		
Donaties	230,00	Donateurs	112,50
Bankkosten	139,20		
Diverse onkosten	310,30	Bankrente	5,75
Wa verzekering	54,24		
Overschot	15.471,37		
Totaal	33.249,25		33.249,25

Balans 31 december 20			
Activa		Passiva	
Vaste Activa		Eigen Vermogen*	19.575,53
4 torens		Te besteden subsidies	
		RCE SIM	7.226,00
Vlottende activa		Gemeente Leeuwarderadeel PIP	30.384,00
Subsidie RCE			
Te vorderen bedragen		Sponsorverplichting derden	10.001,46
Geldmiddelen			
Rabobank	67.186,99		
Totaal	67.186,99		67.186,99

* verantwoording eigen vermogen	
Beginvermogen 01.01.20	4.105,62
Overschot 2020	15.471,37
Eindvermogen per 31.12.20	19.576,99